

concert
info
sterpianist in
de Grote Zaal

de Doelen

Grigory Sokolov

maandag 28 maart 2022
Grote Zaal 20.15 uur

programma

ma 28 mrt | 20.15 | Grote Zaal
sterpianist in de Grote Zaal

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

15 Variationen mit einer Fuge Es-dur über ein eigenes
Thema, op. 35

Introduzione col Basso del	Var. VII. Canone all' ottava
Tema. Allegretto vivace	Var. VIII
A due	Var. IX
A tre	Var. X
A quattro	Var. XI
Tema	Var. XII
Var. I	Var. XIII
Var. II	Var. XIV. Minore
Var. III	Var. XV. Maggiore. Largo
Var. IV	Finale. Alla Fuga. Allegro con
Var. V	brio. Andante con moto
Var. VI	

Johannes Brahms (1833-1897)

Drei Intermezzi, op. 117

Andante moderato
Andante non troppo e con molta espressione
Andante con moto

Robert Schumann (1810-1856)

Kreisleriana. Fantasien, op. 16 (1838)

1. Äußerst bewegt
2. Sehr innig und nicht zu rasch
Intermezzo I. Sehr lebhaft
Erstes Tempo
Intermezzo II. Etwas bewegter
Erstes Tempo
3. Sehr aufgeregt. Etwas langsamer. Erstes Tempo. Noch
schneller
4. Sehr langsam
5. Sehr lebhaft
6. Sehr langsam
7. Sehr rasch
8. Schnell und spielend

uitvoerenden

Grigory Sokolov [piano](#)

toelichting

sterpianist
speelt
Beethoven,
Brahms
en Schumann

De eenmalige live ervaring in de concertzaal staat centraal voor Grigory Sokolov. Voorafgaand aan ieder concert neemt hij uren – soms zelfs dagen – de tijd om het instrument te verkennen waarop hij die avond gaat spelen. Ieder instrument heeft namelijk zijn eigen karakter en voor de ideale live-uitvoering moet dit karakter eerst begrepen worden. Het is die grondige voorbereiding waardoor Sokolov als geen ander individuele stemmen in complexe meerstemmige werken glashelder kan laten klinken.

Variaties van Beethoven

'Beethoven op voorjaars-vakantie', zo typeerde de Amerikaanse musicoloog Michael Steinberg de 15 Variationen mit einer Fuge Es-dur über ein eigenes Thema, op. 35, oftewel de 15 variaties op een thema met een fuga in Es groot. Het is een uitbundige compositie, die van de pianist veel technische hoogstandjes vraagt met gekruiste hand-bewegingen en grote sprongen. Beethoven componeerde de 15 variaties in 1802 in zijn 'heroïsche fase'. Een productieve periode, waarin hij ook zijn Derde

symfonie 'Eroica' componeerde (1803), waarvoor hij in de finale hetzelfde thema gebruikt als in deze set variaties. De 15 variaties krijgen daarom ook weleens de bijnaam 'Eroica Variaties'.

Beethoven wijkt met zijn 15 variaties af van de klassieke vorm voor een compositie met een thema met variaties. Normaal gesproken klinkt als opening het thema, waarna de variaties volgen, om tot slot terug te keren bij het thema. Beethoven trapt deze set af met een Es groot akkoord om de aandacht te trekken, waarna alleen de

baslijn van het thema inzet. Op deze baslijn volgen drie variaties. Pas daarna is het volledige hoofdthema te horen. Een vrolijke dansachtige melodie. Van de daaropvolgende variaties duren de eerste 13 allemaal minder dan een minuut. Deze zijn levendig en vrolijk van karakter. Vanaf de veertiende variatie doorbreekt Beethoven dit patroon, met een langzamer, mysterieus klinkende variatie in mineur. De laatste variatie is een rijk ontwikkeld langzaam deel, dat de transitie inzet naar het slot. Waar in de klassieke vorm het thema hier direct terugkeert, zet Beethoven in de finale een zeer complexe fuga neer. Verschillende melodielijnen gaan een energieke strijd met

elkaar aan. Pas in het slot, het 'andante con moto', keert het hoofdthema terug.

Intermezzi van Brahms

De 'drie wiegeliederen van mijn smart' componeerde Johannes Brahms aan het einde van zijn leven in 1892. De *Drei Intermezzi*, op. 117 zijn dromerige en persoonlijke werken, vol echo's van het beroemde 'Clara thema' van collega componist Robert Schumann. Tijdens het componeren stuurde Brahms de intermezzi langs Clara Schumann, met wie hij hoogstwaarschijnlijk eerder in zijn leven een affaire had. De composities kregen Clara's goedkeuring en zouden haar tot diep in haar ziel geraakt hebben.

Grigory Sokolov © Anna Flegontona DG

Het eerste intermezzo wordt voorafgegaan door twee regels uit het Schotse wiegelied *Lady Anne Bothwell's Lament*, een lied over een moeder die haar bastaardzoon toezingt hoe zijn vader haar verleidde en haar verliet. De moeder fantaseert hoe de vader op het slagveld zal sterven. De Duitse vertaling voor 'Balow, my babe, lie still and sleep! It grieves me sore to see thee weep' haalde Brahms uit een door hem geliefde collectie volksliederen samengesteld door Johann Gottfried von Herder. In de muziek is het langzaam wiegen de prominente beweging, waarbij de verschillende stemmen een conversatie lijken te voeren, die in het middendeel veel emotie en diepgang hebben. Het tweede intermezzo bouwt voort op de tragiek uit het eerste wiegelied. Het is een heel rusteloos deel, met veel dalende lijnen. In het derde

Beethoven door Joseph Willibrord Mähler

deel wordt de muziek nog treuriger en krijgt het een mysterieuze ondertoon. Brahms omschreef dit laatste deel als het wiegelied dat al zijn verdriet uit moest drukken.

Kreisleriana van Schumann

In 1838 liep de 28-jarige Robert Schumann over van verliefdheid voor Clara Wieck, maar haar vader wilde niet dat zij met hem zou trouwen. Een rechtszaak volgde en pas twee jaar later stapten de geliefden in het huwelijksbootje. In deze roerige tijd componeerde Schumann zijn *Kreisleriana*. *Fantasien*, op. 16. In één van zijn brieven aan Clara schreef hij dat vele prachtige melodieën tot hem kwamen en dat zij daar een belangrijke factor in was. Schumann beweerde de *Kreisleriana* in slechts vier dagen in mei gecomponeerd te hebben, maar waarschijnlijk werkte hij er later in het

Johannes Brahms

jaar 1838 nog aan. Hij wilde het in eerste instantie opdragen aan Clara, maar besloot zijn toekomstige schoonvader niet verder op stang te jagen en droeg de compositie op aan zijn vriend Chopin. In 1850 volgde een nieuwe versie, maar vanavond speelt Sokolov de eerste editie.

De naam van de compositie verwijst naar het personage Johannes Kreisler. Kreisler is een excentrieke, manisch depressieve, maar ook geniale dirigent en componist die

voorkomt in verschillende verhalen van de Duitse auteur E. T. A. Hoffmann. De verschillende conflicterende karaktereigenschappen van Kreisler zijn in de muziek terug te horen in de sterk contrasterende delen. Sommige delen zijn lyrisch en kalm, andere juist heel snel, opgewonden of speels. Met de kennis van nu over Schumanns zelfmoord, lijkt deze compositie een voorbode voor de depressiviteit en gekte van de componist zelf op latere leeftijd.

Robert en Clara Schumann

biografie

Grigory Sokolov

Grigory Sokolov wordt wereldwijd gezien als een van de beste pianisten van vandaag de dag, vanwege zijn interpretatie van het piano-repertoire, zijn spontaniteit en totale toewijding. De unieke eenmalige live ervaring staat altijd centraal in de uitvoeringen van Sokolov. De Russische pianist heeft diepgaande kennis van repertoire van Rameau naar Bach tot Stravinsky en Schönberg.

Sokolov werd geboren in Leningrad (nu Sint-Petersburg) in 1950. Al op zevenjarige leeftijd volgde hij pianoles bij Liya Zelikman aan het Conservatorium van Leningrad, waarna hij zijn opleiding vervolgde bij onder meer Moisey Khalfin. Zijn debuut recital vond plaats in 1962. Op zestienjarige leeftijd werd hij de jongste winnaar van het International Tchaikovsky

Piano Competition in Moscow. Sokolovs opnames uit de Sovjettijd verkregen een mythische status in het westen, vanwege zijn unieke individuele stem in navolging van de rijke Russische pianotraditie. Na de val van de Sovjet-Unie nam Sokolovs internationale carrière een vlucht met vele optredens in de beroemde concertzalen en met de meest vooraanstaande orkesten.

Na twintig jaar geen opnames gemaakt te hebben, tekende Sokolov bij Deutsche Grammophon, waarna opnames van exclusieve live concerten volgden. Zijn meest recente opname betreft een live concert uit Turijn met muziek van Mozart en Beethoven, samen uitgebracht met een dubbel-cd met muziek van Beethoven en Brahms. www.amcmusic.com/artists/grigory-sokolov

Grigory Sokolov © Mary Slepikova DG

agenda tips

Zin in nog meer luisteravontuur? Hieronder tips van onze programmeur klassiek:

vr 8 apr 22 | 19:30 | Grote Zaal

Matthäus Passion

Nederlandse Bachvereniging

za 30 apr 22 | 20:15 | Jurriaanse Zaal

O schöne Nacht

Damask Vocal Quartet

zo 15 mei 22 | 20:15 | Grote Zaal

3 x Haydn

Orkest van de Achttiende Eeuw met cellist Nicolas Altstaedt

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!

See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam